

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2023

IS-SEBA' SENA

IL-MALTI

IL-HIN: Saghtejn

L-Isem u l-Kunjom: _____

Il-Klassi: _____

Għall-istudent/a:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

Għall-għalliema:

II-MARKI	It-Taħdit	15	
	Il-Fehim mill-Qari	20	
	Il-Metalingwa	10	
	Il-Kitba	25	
	Il-Letteratura	20	
	Is-Smigh	10	
	IT-TOTAL	100	

Kummenti:

Aqra sewwa din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

Jisimni Norbert u nħobb il-passiġġati. Jien inħobb nimxi għal bosta raġunijiet, fosthom għax niltaqa' ma' ħafna nies, nagħmel eżercizzju tajjeb, u għax nista' nippjana x-xogħol tiegħi filwaqt li nitfa' pass wara l-ieħor. Imma llum irrid inkellimkom fuq haġa oħra. Le, mhux fuq kemm niltaqa' ma' nies, li xi drabi nkun ili ma narahom. Se nitkellem fuq laqgħat oħra, mal-annimali. (*par. 1*)

Waqt li nkun għaddej mitluf fi ħsibijiet, mhux l-ewwel darba li tgħaddi wurdien minn quddiem u noqgħod nifliha sew. Hawn min jitwerwer mill-wurdien, imma dan il-povru insett jibza' mill-ħajjin u jitlaq jiġri kemm jiflaħ meta jarahom ġejjin! U xi ngħidu għan-nemel li ġieli narah **miexi f'purċissjoni twila** jfittex l-ikel biex jaħżnu għax-xitwa. (*par. 2*)

Jekk tkun ix-xemx tilmaħ il-gremxul iwarra minn quddiemek hekk kif ixommok ġej. Il-gremxul jieħu lewn ħadrani fix-xemx u malli jilmaħni **jtir bħal sajjetta** għal ġo xi xaqq biex ma jinqabadx. Kemm inħobbu l-gremxul tagħna! Kultant toħroġ xi ħanfusa jew xi qanfud jaqsam it-triq. Naħseb li kieku kellkom tpingu ħanfusa jew qanfud ma ssibux diffikultà – l-aktar dan tal-aħħar li hu magħruf għax-xewk nigġiezi li għandu fuq dahru. (*par. 3*)

Mhux l-ewwel darba li niltaqa' ma' xi ħmar jew xi ziemel. Il-ħmir donnhom jagħrfuni għax naħseb li jafu li nħobbhom ħafna. U xi ngħidu għall-klieb u l-qtates? Dawk niltaqa' magħhom kemm irrid u iżjed. Klieb ta' kull kwalità: kbar, żgħar, ħoxnin, irqaq, serji, kwieti, ġellieda, kuntenti u kurjużi għall-irwejjah kollha li jiltaqgħu magħhom. Mhux l-ewwel darba li xi kelb jiġi jxommli ż-żarbun, u darba kien hemm anki wieħed li ħatafli l-pexxul bi snien. Il-qtates huma aktar kalmi u aktar għażżenin. L-aktar li tarahom meta jkunu **jilagħqu x-xemx** u jieħdu xi nagħsa ħelwa, u kultant juruk snienhom meta jittewbu. (*par. 4*)

Għalhekk il-passiġġati tiegħi dejjem ikunu interessanti għax dejjem niltaqa' ma' xi kreatura ħelwa u simpatika, ħlief għal dak il-kelb li **qatagħni minn ġewwa!** (*par. 5*)

(Addattament ta' esej ta' Fr Norbert Ellul Vincenti li deher fir-rivista *Sagħtar* ta' April 2015)

Wieġeb il-mistoqsijiet fi kliem ek skont is-silta li qrajt.

20

1. L-awtur
 - i. ☐ jammira lil ħafna annimali.
 - ii. ☐ jibża' mill-ħanfus.
 - iii. ☐ ma jħobbx il-klieb. (marka)
2. Agħti żewġ raġunijiet għaliex l-awtur iħobb imur jimxi.

_____ (2 marki)
3. Meta jara xi wurdiena, l-awtur
 - i. ☐ jaħrab jiġri.
 - ii. ☐ jgħaffiġha biż-żarbun.
 - iii. ☐ iħares lejha sew. (marka)
4. In-nemel miexi **f'purċissjoni twila** tfisser li n-nemel ikun miexi
_____ (marka)
5. X'kulur ikollu l-gremxul fix-xemx?
_____ (marka)
6. X'għandu speċjali fuq dahru l-qanfud?
_____ (marka)
7. Darba minnhom kelb gidem lill-awtur
 - i. ☐ f'idu.
 - ii. ☐ f'siequ.
 - iii. ☐ f'widintu. (marka)
8. Liema żewġ aġġettivi juża l-awtur biex jiddeskrivi lill-qtates?
_____ (2 marki)
9. Liema minn dawn l-aġġettivi joqgħod l-aħjar għal kelb aggressiv li jattakka lin-nies u annimali oħra?
 - i. ☐ kurjuż
 - ii. ☐ irqiq
 - iii. ☐ kuntent
 - iv. ☐ ġellied (marka)
10. X'jagħmlu l-qtates meta jittewbu?
_____ (marka)

11. Mis-silta sib il-kelma li tfisser

- a) jibża' ħafna (*par. 2*) _____ (marka)
b) kulur (*par. 3*) _____ (marka)
ċ) raqda qasira (*par. 4*) _____ (marka)

12. Aghżel it-tweġiba t-tajba li tfisser dawn l-espressjonijiet fil-kuntest tas-silta:

a) **itir bħal sajjetta** (*par. 3*)

- i. ☐ jagħmel il-maltemp
ii. ☐ jìgri kemm jiflaħ
iii. ☐ itir fl-għoli
iv. ☐ jistaħba wara l-ħajt (marka)

b) **jilagħqu x-xemx** (*par. 4*)

- i. ☐ jieklu fix-xemx
ii. ☐ jinħaslu
iii. ☐ jitgħažżnu
iv. ☐ jiġġieldu (marka)

ċ) **qatagħni minn ġewwa** (*par. 5*)

- i. ☐ beda jilgħaqni
ii. ☐ beda jinbaħ kemm jiflaħ
iii. ☐ beda jferfer denbu
iv. ☐ tani qatgħa kbira (marka)

Għall-użu tal-għalliema biss (ara l-iskema tal-marki):

♦ Marki għall-ortografija/punteġġjatura: **2** **1** **0**

Taqsim B: IL-METALINGWA

10

1. Imla l-vojt tas-silta skont kif mitlub fil-parentesi. L-ewwel waħda hija lesta bħala eżempju. (4 marki)

Xi (**singular** ta' xhur) **xahar** ilu ġie z-ziju Pawl mill-Ingilterra. Hu ġie waħdu u qagħad (**artiklu** quddiem dar) _____ tagħna. Ġabli arloġġ tassew sabiħ. Qalli li nista' (**verb fl-imperfett** bl-użu tal-għerq l-b-s)

_____ l-arloġġ meta mmur ngħum għax waterproof.

Naħseb li jiswa xi (in-numru **90** fi kliem) _____ ewro.

Ilbieraħ morna passiġġata fil-kampanja u ommi qaltli, (**negattiv** tal-verb iġri)

"_____ b'dak l-arloġġ għax tigirfu ma' xi ħajt tas-sejjieħ!"

2. F'kull sentenza hemm **żball ortografiku**. Aqta' linja tahtu u mbagħad ikteb is-sentenza mingħajr żbalji fl-ispazju ta' taht. (3 marki)
- a) In-nannu Pawlu lbieraħ għalaq erba u tmenin sena.
- _____
- b) Il-karozza li xtara hija fiha tliet biebin.
- _____
- ċ) Sib t ċ-ċavetta tal-kexxun fil-but.
- _____
3. Ikteb is-sentenzi bil-punteġġjatura meħtieġa fl-ispazju ta' taht. (3 marki)
- a) Is-Sajf li ġej se mmur franza man-nanniet.
- _____
- b) Mort ma hija nara presepju ħaj f'għajnsielem.
- _____
- ċ) Jien nagħlaq snini f'ottubru, qalet Lina.
- _____

Taqsimat Ċ: IL-KITBA

25

♦ Ikteb bejn **120 u 150 kelma** dwar **WIEHE** minn dawn is-suġġetti:

Tkomplija ta' djalogu

1. **Kompli dan id-djalogu bejn Kurt u l-ħabiba tiegħu Jade dwar vaganza li mar.**

Jade: Bongu Kurt, x'minnek, ilni ftit ma narak!

Kim: Iva, mort vaganza Għawdex bla ħsieb mal-kuġini.

Jade: Tajjeb. Mela min jaf kemm għandek x'tirakkontali!

Għajnuniet biex tikteb il-kitba:

- Biex marra? Fejn kienu joqogħdu? Fi flat, f'lukanda, f'post tal-villegġjatura ħdejn il-baħar, f'farmhouse.
- X'kienu jagħmlu? Jgħumu? Jilagħbu fuq ir-ramel? Imorru passiġġati? Izuru mużewijiet jew knejjes?
- X'postijiet sbieħ raw? Iċ-Ċittadella, Ta' Pinu, id-Dwejra, ix-Xlendi, Marsalforn, Wied il-Għasri.
- X'kienu jieklu speċjali? Ftira Għawdxija, għejniet, torti.

JEW

Tkomplija ta' djalogu

2. Kompli dan id-djalogu bejn karozza u mutur.

Il-mutur: Bongu. Kemm tidher imdejqa dalghodu!

Il-karozza: Iva, ghax biex sidi wasal ix-xoghol dam kwazi saghtejn. Ghejejt fit-traffiku.

Il-mutur: Iva, rajt hafna minnkom imwahhlin wara xulxin. Imma jien bqajt ghaddej minn nofskom!

Ghajnuniet biex tikteb il-kitba:

- Biex jista' jiftaħar il-mutur? Jevita t-traffiku. Jahli inqas fuel. Faċli biex jiparkja.
- Biex tista' tiftaħar il-karozza? Tipprotegi lil sidha mix-xemx u mix-xita. Sidha jużaha meta jmur jagħmel xirja. Tiswa aktar minn mutur.

JEW

Kitba ta' djarju

3. Nhar is-Sibt li għadda ħuk Jack għalaq sninu. Ikteb djarju ta' kif qattajt il-ġurnata.

Ghajnuniet biex tikteb il-kitba:

- X'ghamilt filghodu? Mort tqajjem lil ħuk? Kantajtlu 'Ferħ u Awguri'?
- Ghamiltulu festin? Kif ippreparajtu għalih? Min kien mistieden? X'qgħadt tagħmel waqt u wara l-festin?
- X'kien hemm speċjali fil-festin? Ikel? Rigali sbieħ? Mużika? Magician?
- Kif hassejtek fi tmiem il-ġurnata? Għajjen? Kuntent li ħuk ħa pjaċir u qala' hafna rigali sbieħ?

Kitba ta' djarju

Għajnuniet biex tikteb il-kitba:

- X'hin qomt? Aktar tard mis-soltu?
- X'għamilt wara li qomt? Inħsilt? Ħadt il-kolazzjon?
Mort il-quddies? Mort il-Mużew? Qgħadt id-dar?
- X'kilt speċjali f'nofsinhar?
- X'għamilt waranofsinhar? Ħriġt mal-familja? Lgħabt mal-ħbieb?
Lgħabt bit-tablet, kompjuter?
- X'għamilt filgħaxija? Rajt it-T.V.? Qrajt xi ktieb sabiħ? Għamilt il-homework?
Ippreparajt il-basket tal-iskola?

Numru tal-għażla tal-kitba: _____

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

Taqsim D: IL-LETTERATURA

► IL-POEZIJA

20

Aqra din il-poeżija u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

(10 marki)

ILHNA LI NHOBB ta' Carmel G. Cauchi

Inħobb is-serduq jidden
fil-għorfa malli jqum,
isellem lix-xemx tielgħa
ferħan b'żerniq il-jum.

- 5 Inħobb id-daqq tal-qniepen
mill-għoli jsejħu n-nies
sabiex mis-sodda jqumu
u jmorru għall-quddies.

- 10 Inħobb id-daħk ferrieħi
tat-tfal sejr in l-iskola,
inħobb nisma' leħinhom
fil-logħob jgħajjat u jogħla.

- 15 Inħobb zanżin in-naħal
fix-xemx ta' nofsinhar,
beżlin isoffu s-sugu
mill-fjuri sbieħ u n-nwar.

- 20 Inħobb l-għasafar jgħannu
fil-beraħ ferħanin
ifittxu xi ftit ikel
għall-frieħ tagħhom ċkejknin.

1. Din il-poeżija għandha
 - i. ☐ ton ta' niket.
 - ii. ☐ ton ta' rabja.
 - iii. ☐ ton ferrieħi.
2. L-istrofi ta' din il-poeżija jissejħu
 - i. ☐ terzini għax fihom tliet versi.
 - ii. ☐ kwartini għax fihom erba' versi.
 - iii. ☐ sestini għax fihom sitt versi.

(marka)

(marka)

3. Il-versi ta' din il-poeżija fihom (ħames, seba', disa') sillabi u jissejħu (kwinarji, settenarji, novenarji). (2 marki)
 4. Fl-ewwel strofa naqraw li s-serduq, kif jistenbaħ, **isellem lix-xemx** bħalma jistgħu jagħmlu l-bnedmin.
Din ngħidulha (similitudni, alliterazzjoni, personifikazzjoni). (marka)
 5. Mir-raba' strofa sib u ikteb **onomatopea** (kelma li turi ħoss).
_____ (marka)
 6. Liema huma ż-żewġ kelmiet li jirrimaw (jaqblu) fit-tieni strofa?
_____ (marka)
 7. Fil-poeżija naqraw dwar dak li jħobb jisma' l-poeta. F'**madwar 30 kelma** ikteb dwar dawk l-animalli u oġġetti li l-poeta jieħu pjaċir jisma'.
Liema minnhom jogħġbuk l-aktar u għaliex? (3 marki)
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

► IL-PROŻA

Aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet.

(10 marki)

IL-FESTA TAR-RAĦAL ta' Carmel G. Cauchi

Ħal Plejju kien imzejjen daqs għarusa lesta għat-tiegħ. Il-festa ta' San Bażilju kienet waslet. Dik is-sena wkoll, bħal snin mgħoddija, il-kumitat tal-festa kien beda jaħdem sa minn xhur qabel. Il-membri tiegħu kienu jduru bieb bieb ta' kull

- 5 ġimgħa u jiġbru l-flus għan-nar u għall-armar. Issa t-toroq kienu mzejna bil-liedna tal-karti u l-bozoz tad-dawl, u l-istatwi tal-kartapesta kienu reġgħu sabu posthom wara sena shiħa. U xi ngħidu għan-nar? Nar kellhom fuq li kellhom għax Ħal Plejju kien magħruf għan-nar tal-festa. Il-murtali tal-kulur li jtellgħu tassew fihom x'tara.
- 10 Is-Sur Kelin kien **iħossu fis-seba' sema** meta l-festa tibda toqrob. Lil shabu ta' fuq ix-xogħol stedinhom għandu biex jagħtihom grokk tal-festa. Meta mbagħad ġie biex joħroġ ha ħsieb iqiegħed żewġ karti ta' ħamsin ewro fil-kartiera biex

meta jiltaqa' mal-ħbieb l-oħra tal-kazin ikun jista' **jħallsilhom u jerġa' jħallsilhom**. Lanqas jekk iħarbat mitt ewro. L-aqwa li joħroġ ta' raġel. Din mhux darba tal-festa?

- 15** Martu Rożina tgħidx kemm kienet imħabbta dakinhar tal-festa. U ma setax jonqos għax l-għarusa tat-tifel il-kbir u qrabatha kienu mistednin għall-ikel. U ma kinetx ħafifa li tnejni l-ikel għal xi ħmistax-il ruħ. Imma Rożina ma ħallietx għall-aħħar. Għall-kuntrarju kienet ħasbet minn ġimgħa qabel u ordnat kulma kellha bżonn għat-tisjir. Izda xorta waħda kellha qalbha ttaqtaq bil-biża' li xi ħaġa setgħet tmur ħażin.
- 20**

(Silta addattata mill-ktieb *Stejjer għad-Diskussjoni* ta' Carmel G. Cauchi)

1. Karattru prinċipali f'din is-silta hu
 - i. ☐ San Bażilju.
 - ii. ☐ s-Sur Kelin.
 - iii. ☐ t-tifel ta' Rożina. (marka)
2. Semmi żewġ affarijiet li jissemmew fis-silta li nassoċjawhom ma' festa tar-raġal Maltija.

_____ (2 marki)
3. Mill-ewwel paragrafu sib u iktib similitudni u fissirha.
Is-similituni: _____ (marka)
It-tifsira: _____ (marka)
4. L-espressjoni **kien iħossu fis-seba' sema** (linja 10) tfisser li s-Sur Kelin
_____ (marka)
5. Il-frażi **jħallsilhom u jerġa' jħallsilhom** (linja 13) turina li s-Sur Kelin kien
 - i. ☐ lest jonfoq ħafna flus biex jidher sabiħ.
 - ii. ☐ jaħdem u jistinka ħafna.
 - iii. ☐ xħiħ u jibża' għall-flus. (marka)
6. Minn dak li qrajt, iktib **madwar 30 kelma** biex tiddekrivi l-karattru tas-Sinjura Rożina u dwar xiex taħseb li kienet qed tinkwieta li jmur ħażin fil-festa. (3 marki)

Taqsimta E: IL-FEHIM MIS-SMIGH: IL-Balluta

10

Taħriġ A: Aghżel it-tajba.

(5 marki)

1. Is-sigra tal-ballut tikber sa madwar
 - i. ☐ 10 metri.
 - ii. ☐ 30 metru.
 - iii. ☐ 50 metru.
2. Il-frott tal-balluta jissejjaħ ġandar. Dan għandu forma ta'
 - i. ☐ langas żgħir.
 - ii. ☐ tadam tond.
 - iii. ☐ żebbuġ kbir.
3. Is-sigra tal-ballut tgħix għal
 - i. ☐ ftit xhur.
 - ii. ☐ bosta ġimgħat.
 - iii. ☐ snin twal.
4. Mhux tajjeb li n-nagħaġ u l-baqar jieklu l-qoxra tal-ġandar għax hi
 - i. ☐ velenuża.
 - ii. ☐ iebsa.
 - iii. ☐ qarsa.
5. "Din is-sigra qiegħda ssir rari fl-ambjent naturali tagħha" tfisser li
 - i. ☐ n-numru ta' sigar tal-ballut qed jiżdied.
 - ii. ☐ n-numru ta' sigar tal-ballut qed jonqos.
 - iii. ☐ fil-ġonna qed jithawlu ħafna sigar tal-ballut.

Taħriġ B: Wieġeb.

(2 marki)

6. F'liema ġnien insibu sigra tal-ballut imħawla mir-Reġina tal-Ingilterra fl-1954?

7. Kemm-il sigra tal-ballut qadima nsibu fl-Imġiebaħ, qrib Selmun?

Taħriġ Ċ: Għid hux VERU jew FALZ skont dak li smajt fis-silta.

(3 marki)

		Veru	Falz
8.	Fir-Rabat, Għawdex, ma ssibx sigar tal-ballut.		
9.	Fi żmien l-Assedju l-Kbir inħarqu ħafna sigar tal-ballut.		
10.	L-eqdem sigar tal-ballut li nsibu f'Malta għandhom aktar minn elfejn sena.		

TMIEM IL-KARTA